

RAČUNALNA PODRŠKA U PROCESU OČUVANJA OKOLIŠA

Kristina Blašković

ULJANIK IRI d.o.o., Flaciusova 1, 52100 PULA

e-mail: kristina.blaskovic@uljanik.hr

SAŽETAK

Međunarodni standard ISO 14000 predstavlja sustav normi za upravljanje okolišem kojim je osigurano da su svi utjecaji na okoliš u skladu sa zakonskom regulativom. U cilju racionalizacije utroška energenata te minimiziranja i adekvatnog zbrinjavanja otpadnih tvari u procesu proizvodnje, prema ISO standardu, razvili smo dva podsustava. **Informatičko rješenje za nadzor i praćenje potrošnje energenata** temelji se na unosu dnevne potrošnje energenata u sustav te preglednog grafičkog prikaza potrošnje. **Računalna podrška u procesu ekološkog zbrinjavanja otpada** pokriva generiranje zakonski regulirane dokumentacije u procesu ekološkog zbrinjavanja otpada.

Computer support in the proces of environmental management

The International standard ISO 14000 addresses various aspects of environmental management which ensures that all impacts on the environment are in accordance with laws and regulations. In order to improve energy management and proper waste disposal in the manufacturing process, according to the ISO standard, we developed two IT solutions. **IT solution to monitor and track consumption of energents** is based on keeping record of daily consumption values and graphical presentation. **Computer support in the process of ecological waste management** covers generating all legal documentation in the process of ecological waste management.

1. UVOD

Zaštita okoliša jedna je od glavnih tema današnjice, a odnosi se na skup mjera kojima je cilj spriječavanje onečišćenja i zagađenja okoliša te smanjenje potrošnje energenata. Za očuvanje okoliša brine se sustav upravljanja kvalitetom prema ISO standarima, koji je danas sastavni dio poslovnog razmišljanja svjetskih tvrtki.

Brodogradilište ULJANIK u poslovnom procesu svakodnevno generira velike količine otpada, a cijeli proces popraćen je visokom potrošnjom energenata. U smjeru proaktivnog razmišljanja smanjenja troškova te poboljšanja korporativnog "image-a", tvrtka 2003. g. uvodi sustav upravljanja kvalitetom ISO 14001:2004. U svrhu uvođenja sustava potrebno je provesti odgovarajuće postupke. Prema Zakonu o otpadu potrebno je voditi evidenciju o količinama nastalog i zbrinutog otpada te pratiti njegove tokove, a u svrhu racionalizacije potrošnje energenata voditi konzistentnu evidenciju potrošnje na dnevnoj, mjesecnoj i godišnjoj razini.

U cilju kreiranja automatiziranog sustava razvijene su računalne podrške u procesu evidentiranja potrošnje energetika te ekološkog zbrinjavanja otpada. Uvođenjem rješenja zamijenjena je dosadašnja evidencija u excel tablicama. Podsustav omogućava i automatsko kreiranje svih propisanih zakonskih

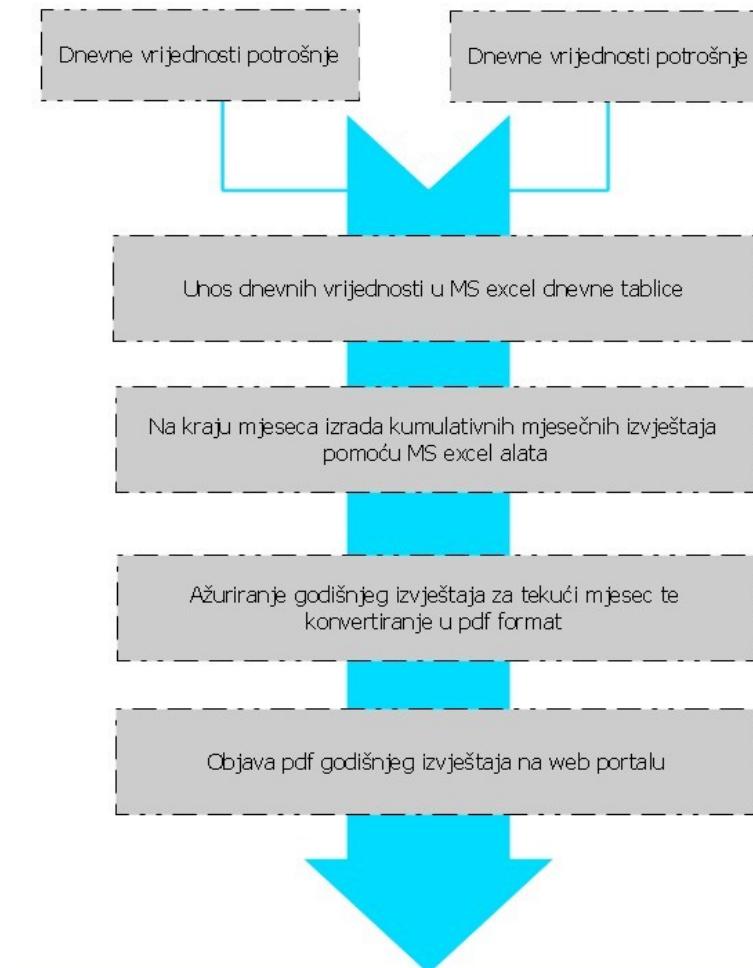
obrazaca u procesu zbrinjavanja otpada, a posebno je implementirana i funkcionalnost štampanja pratećih listova na zakonski regulirane obrasce na matričnom printeru.

Podsustav je realiziran uporabom ORACLE Forms/Reports 10g alata na ORACLE 10g bazi podataka.

1.1. UVOD PROBLEM

U brodogradilištu Uljanik važan dio proizvodnog procesa je praćenje potrošnje energenata i zbrinute količine otpada kako bi se dobio bolji uvid u cijelokupno poslovanje. Sa adekvatnim načinom evidencije troškova omogućeno je bolje i preciznije planiranje potrošnje i troškova za sljedeću godinu.

Prvi korak u poboljšanju i modernizaciji poslovanja je uvođenje računala i MS Office alata koji olakšavaju kreiranje potrebnih tablica, izračuna i mjesecnih izvještaja.

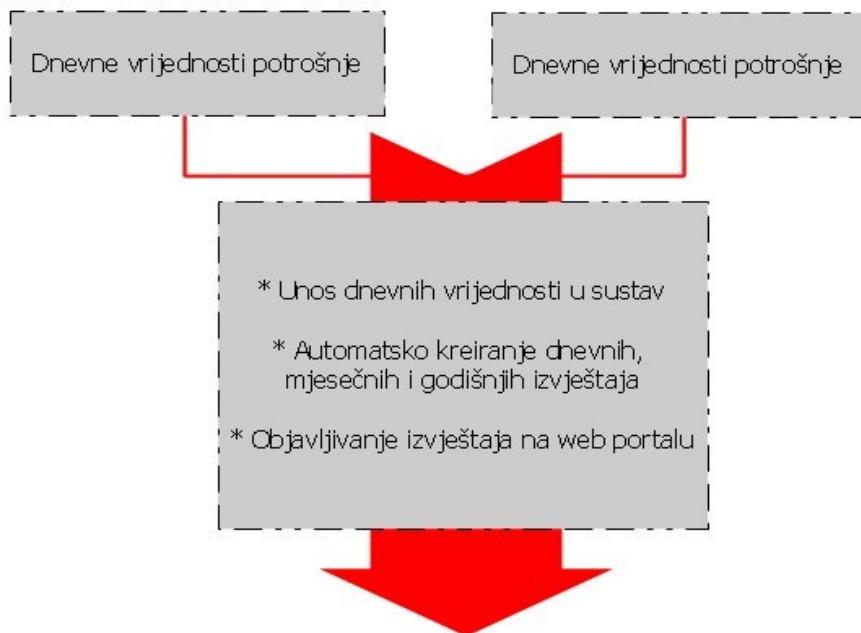
Slika 1: Proces evidencije prije uvođenja programske podrške

U ovom koraku zamijenjeno je ručno vođenje evidencije na papiru. MS Office alati uveli su velika poboljšanja, a korisnici su ih brzo svaldali. Ovaj način vođenja evidencije održao se i zadovoljavao potrebe korisnika dugi niz godina.

1.2. RJEŠENJE

Dalnjim razvojem tehnologije, uvođenje SCADA mjernog sustava i uvođenjem informacijskih sustava u brodogradilište Uljanik javlja se potreba za automatiziranjem evidencije. Ručni unos dnevnih vrijednosti u sve potrebne tablice, ručno spajanje dnevnih vrijednosti u kumulativne mjesecne izvještaje, kreiranje izvještaja u pdf formatu u današnje vrijeme postaje ponavljajući i suvišan posao.

Uvođenjem sustava upravljanja u poslovanje evidenciju podiže na višu razinu. U procesu evidencije MS Office alati u potpunosti se zamjenjuju ORACLE alatima. Sama evidencija se automatizira, a pregled svih podataka relevantnih u planiranju poslovanja za sljedeću godinu postaje dostupan u svakom trenutku.

Slika 2: Automatizacija procesa uvođenjem programske podrške

2. IIS BURIN - PRAĆENJE POTROŠNJE ENERGENATA

2.1. Definiranje početnih podataka

Proces evidencije potrošnje energenata kroz aplikaciju odvija se u nekoliko koraka. Kako bi započeli vođenje evidencije potrebno je definirati vrste energenata čiju potrošnju je potrebno mjeriti te definirati jedinicu mjere u kojoj će se pratiti potrošnja, odrediti dobavljača za svaki energent te definirati mjerna mjesta na kojima će se očitavati potrošnja energenta

Kroz godinu se ukupna mjeseca potrošnja energenata uspoređuje sa referentnim vrijednostima za svaki energent koje zovemo fizički pokazatelji.

2.2. Evidencija potrošnje

Nakon što smo postavili sve potrebne početne vrijednosti možemo krenuti na unos evidencije potrošnje. Aplikacija omogućava 2 načina unosa evidencije koji se odnose na 2 vrste energenata

2.2.1. Ručni unos potrošnje

Potrošnja energenata, koji se skladište u spremnicima i rezervarima te oni čija se potrošnja očitava na standardnim brojilima, unosi se na dnevnoj razini upisom razlike starog i novog stanja kroz aplikaciju. Vrijednosti stanja brojila dojavljuju se sa terena telefonom ili osobno, a operateri unose podatke u aplikaciju.

Datum	Sat	Staro stanje	Novo stanje	Količina
01.10.2012	11:14	6123	6996	873,00
30.09.2012	08:37	6123	6123	0,00
29.09.2012	08:37	6123	6123	0,00
28.09.2012	08:35	4729	6123	1.394,00
27.09.2012	12:18	3822	4729	907,00
26.09.2012	09:34	2739	3822	1.063,00
25.09.2012	08:39	1780	2739	959,00
24.09.2012	08:45	849	1780	931,00
23.09.2012	09:09	849	849	0,00
22.09.2012	09:04	849	849	0,00

Slika 3: Ekran za ručni unos dnevne potrošnje energenata po mjernim mjestima

2.2.2. Automatski prijepis potrošnje sa SCADA sustava

Određena mjerna mjesta za mjerjenje potrošnje el. struje i vode spojena su na SCADA mjerni sustav. Tu se očitavaju vrijednosti 15-minutne i satne potrošnje vode i struje te se spremaju u lokalnu bazu podataka. Svaku noć pokreće se bazna procedura koja prepisuje podatke spremljene u lokalnoj bazi podataka u ORACLE bazu kako bi bili dostupni aplikaciji. Po uspješnom završetku dobivamo mail notifikaciju sa ukupnom potrošnjom po tarifama za mjerno mjesto.

SCADA

<i>Poštovani, obaveštavamo Vas da su podaci za potrošnju struje izmjerenu na SCADA sustavu uspješno evidentirani.</i>																																																								
<i>Ukupna dnevna potrošnja struje po kategorijama i mjernim mjestima prikazana je u donjoj tablici, a podaci za 15-minutnu potrošnju struje po mjernim mjestima dostupni su putem BURIN izvještaja. Datum očitanja: 01.10.2012</i>																																																								
<i>ULJANIK Brodogradilište d.d., ENERGETIKA</i>																																																								
STRUJA																																																								
<table border="1"> <thead> <tr> <th></th> <th>1141034</th> <th>1141020</th> <th>1141028</th> <th>1141011</th> <th>1141025</th> <th>1141018</th> <th>114105</th> <th>1140415</th> <th>1141035</th> <th>1141030</th> <th>1143508</th> <th>1143501</th> <th>1141022</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Radna energija - tarifa 1</td> <td>5873</td> <td>9453</td> <td>1811</td> <td>6820</td> <td>6063</td> <td>0</td> <td>1744</td> <td>415</td> <td>2833</td> <td>8377</td> <td>49614.688</td> <td>0</td> <td>271</td> </tr> <tr> <td>Radna energija - tarifa 2</td> <td>1826</td> <td>4380</td> <td>1109</td> <td>3180</td> <td>3020</td> <td>0</td> <td>470</td> <td>135</td> <td>1146</td> <td>2724</td> <td>17705.062</td> <td>0</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>Snaga</td> <td>1044</td> <td>1372</td> <td>168</td> <td>656</td> <td>828</td> <td>0</td> <td>232</td> <td>52</td> <td>360</td> <td>804</td> <td>5019.009</td> <td>0</td> <td>276</td> </tr> </tbody> </table>		1141034	1141020	1141028	1141011	1141025	1141018	114105	1140415	1141035	1141030	1143508	1143501	1141022	Radna energija - tarifa 1	5873	9453	1811	6820	6063	0	1744	415	2833	8377	49614.688	0	271	Radna energija - tarifa 2	1826	4380	1109	3180	3020	0	470	135	1146	2724	17705.062	0	0	Snaga	1044	1372	168	656	828	0	232	52	360	804	5019.009	0	276
	1141034	1141020	1141028	1141011	1141025	1141018	114105	1140415	1141035	1141030	1143508	1143501	1141022																																											
Radna energija - tarifa 1	5873	9453	1811	6820	6063	0	1744	415	2833	8377	49614.688	0	271																																											
Radna energija - tarifa 2	1826	4380	1109	3180	3020	0	470	135	1146	2724	17705.062	0	0																																											
Snaga	1044	1372	168	656	828	0	232	52	360	804	5019.009	0	276																																											
VRŠNA SNAGA																																																								
<table border="1"> <tbody> <tr> <td>11435%</td> <td>5019.01</td> <td>kW</td> </tr> <tr> <td>11410%</td> <td>4956</td> <td>kW</td> </tr> </tbody> </table>	11435%	5019.01	kW	11410%	4956	kW																																																		
11435%	5019.01	kW																																																						
11410%	4956	kW																																																						

U donjem dijelu prikazane su dostignute vrijednosti vršne snage na 35kV brojilima te preraspodjela snage na 10kV brojilima u istom 15-minutnom intervalu.

BURIN - QTR_40002 - 3.2.10 KBLASKOV - 8301				Potrošnja sa statistikom za razdoblje od 01.09.2012 do 01.10.2012 (Energent: 11 Kisik)				02.10.2012 12:18 Str 1 od 1			
111 Kisik Otok				112 Kisik Arsenal				113 Kisik hala P4			
Datum	St. br.	Potr.	Prijem	Datum	St. br.	Potr.	Prijem	Datum	St. br.	Potr.	Prijem
01.09.2012	621023	0		01.09.2012	176358	0		01.09.2012	26954	0	
02.09.2012	621023	0		02.09.2012	176358	0		02.09.2012	26954	0	
03.09.2012	621023	873		03.09.2012	176358	328		03.09.2012	26954	106	
04.09.2012	621096	1.066		04.09.2012	176686	495		04.09.2012	27050	148	
05.09.2012	623974	953		05.09.2012	177811	445		05.09.2012	27208	172	
06.09.2012	623974	858		06.09.2012	177815	414		06.09.2012	27381	166	
07.09.2012	624852	1.403		07.09.2012	178040	470		07.09.2012	27536	85	
08.09.2012	626257	0		08.09.2012	178516	0		08.09.2012	27633	0	
09.09.2012	626257	0		09.09.2012	178510	0		09.09.2012	27633	0	
10.09.2012	626257	898		10.09.2012	178510	431		10.09.2012	27633	75	
11.09.2012	627155	921		11.09.2012	178941	425		11.09.2012	27710	69	
12.09.2012	628076	934		12.09.2012	179363	402		12.09.2012	27779	0	
13.09.2012	629012	996		13.09.2012	179785	397		13.09.2012	27779	196	
13.09.2012			12.040,00	14.09.2012	180163	584		14.09.2012	27975	108	
14.09.2012	630008	1.328		15.09.2012	180746	0		15.09.2012	28083	0	
15.09.2012	631337	0		16.09.2012	180746	0		16.09.2012	28083	0	
16.09.2012	631337	0		17.09.2012	180746	347		17.09.2012	28083	87	
17.09.2012	631337	920		18.09.2012	181093	383		18.09.2012	28170	38	
18.09.2012	632257	934		19.09.2012	181476	316		19.09.2012	28278	66	
19.09.2012	633191	0		20.09.2012	181792	278		20.09.2012	28324	122	
20.09.2012	633191	0		21.09.2012	182000	0		21.09.2012	28446	86	
21.09.2012	0	849		22.09.2012	182000	380		22.09.2012	28533	0	
21.09.2012			4.400,00	23.09.2012	182000	0		23.09.2012	28533	0	
22.09.2012	849	0		24.09.2012	182000	416		24.09.2012	28533	63	
23.09.2012	849	0		25.09.2012	182000	796		25.09.2012	28593	107	
24.09.2012	849	931		26.09.2012	182000	435		26.09.2012	28703	97	
25.09.2012	1.780	959		27.09.2012	182000	1699		27.09.2012	28799	112	
26.09.2012	2739	1.083		28.09.2012	182000	2050		28.09.2012	28911	108	
27.09.2012	3822	907		29.09.2012	182000	2499		29.09.2012	29019	0	
28.09.2012	4729	1.394		30.09.2012	182000	2499		30.09.2012	29019	0	
28.09.2012			3.620,00	01.10.2012	182000	2499		01.10.2012	29019	0	
29.09.2012	6123	0									
30.09.2012	6123	0									
01.10.2012	6123	0									
Ukupna potrošnja (KG)				Ukupna potrošnja (KG)	8.211,00	0,00		Ukupna potrošnja (KG)	2.065,00	0,00	
Obračun											
01.01 - (48,67%) OJ 17		8.902,23	9.763,20	01.01 - (48,67%) OJ 17	3.996,29	0,00		01.01 - (100%) DR 1	2.065,00	0,00	
01.01 - (44,33%) OJ 19		8.108,40	8.892,60	01.01 - (44,33%) OJ 19	3.639,94	0,00		Prosječna potrošnja (KG)	108,68	0,00	
01.01 - (7%) DR 2		1.280,37	1.404,20	01.01 - (7%) DR 2	574,77	0,00		Min. potrošnja (KG)	63,00	0,00	
Prosječna potrošnja (KG)		1.016,17	6.686,67	Prosječna potrošnja (KG)	410,55	0,00		Max. potrošnja (KG)	196,00	0,00	
Min. potrošnja (KG)		849,00	3.620,00								
Max. potrošnja (KG)		1.405,00	12.040,00	Max. potrošnja (KG)	584,00	0,00					
Rekapitulacija				Obračun za Brodogradilište (KG)				Obračun			
Ukupno u razdoblju		26.502,00	20.060,00	Potrošnja		18.655,30		Ukupna potrošnja (KG)	2.065,00	0,00	
Projek		348,71	3.343,33	Prijem tekući				Obračun			
Minimalno		278,00	3.620,00	Potrošnja cjevovod		2.065,00					
Maksimalno		1.405,00	12.040,00	Ukupno (KG)		20.720,80					

2.3. Planirana potrošnja za sljedeću godinu

Na osnovu unesenih vrijednosti za potrošnju energenata podsustav daje mogućnost planiranja potrošnje u svrhu smanjenja potrošnje i troškova.

2.4. Izvješćivanje

Posljednja cjelina modula je izvješćivanje. Svi prethodni koraci služe kako bi na kraju dobili pregledna izvješća na mjesecnom i godišnjem nivou. Mjesecni izvještaji prikazuju ukupnu potrošnju zadanog energenta za svaki dan za određeno mjerno mjesto u odabranom razdoblju.

Na kraju godine ova izvješća se skupljaju u godišnji mjesecni izvještaj za svaki emergent koji se objavljuje na web portalu. Ovim putem se prati ostvarenje planirane potrošnje. Ukupna mjesecna potrošnja uspoređuje se sa mjesecnom vrijednosću odgovarajućeg fizičkog pokazatelja (tCM¹, CGT² ili ES³).

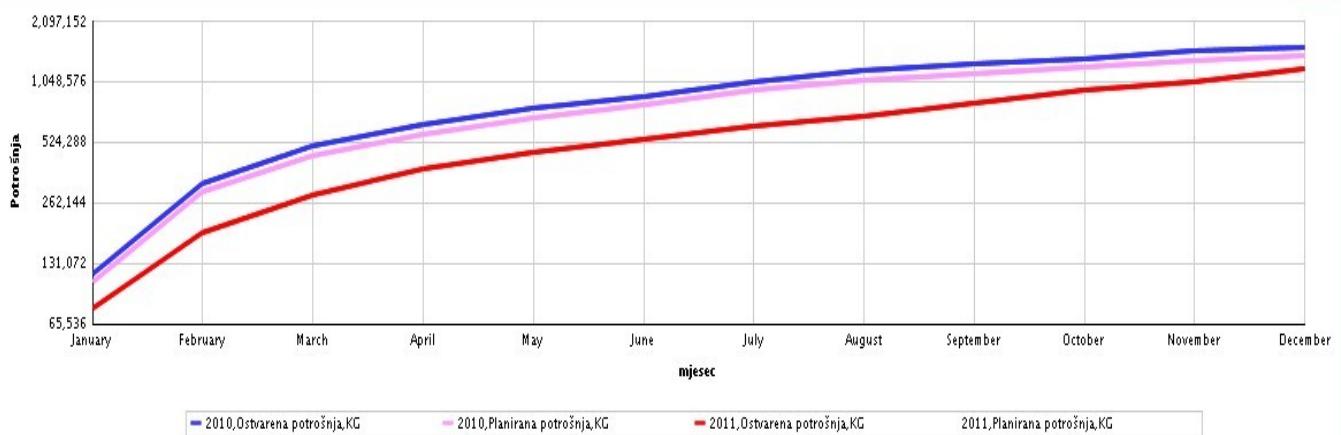
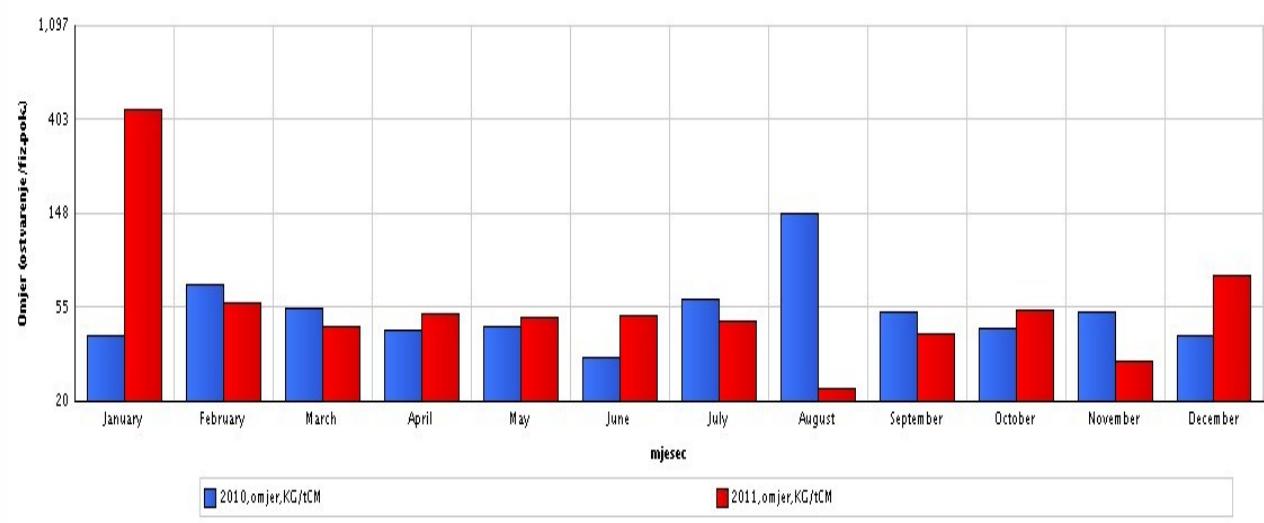
Praćenje ostvarenja plana potrošnje kisika																
	2010						2011						KG			
	Ostvarenje	Fiz. pok.	Omjer	Kumulativ	(plan%)/kumulativ	koeficijent	Ostvarenje	Fiz. pok.	Omjer	Kumulativ	(plan%)/kumulativ	koeficijent				
January	117,379	KG	2,893	40.57	117,379	KG	105,641	KG		78,582	KG	176	446.49	78,582	KG	0.74
February	212,118	KG	3,076	68.96	329,497	KG	296,548	KG		108,700	KG	1,901	57.18	187,282	KG	0.63
March	175,010	KG	3,229	54.20	504,507	KG	454,056	KG		102,338	KG	2,314	44.22	289,819	KG	0.64
April	133,301	KG	3,109	42.88	637,808	KG	574,027	KG		95,121	KG	1,866	50.98	384,740	KG	0.67
May	138,363	KG	3,124	44.29	776,170	KG	698,553	KG		80,225	KG	1,623	49.43	464,964	KG	0.67
June	116,987	KG	3,655	32.01	893,158	KG	803,842	KG		79,453	KG	1,606	49.47	544,418	KG	0.68
July	162,770	KG	2,740	59.41	1,055,928	KG	950,335	KG		90,130	KG	1,929	46.72	634,547	KG	0.67
August	128,891	KG	866	148.83	1,184,819	KG	1,066,337	KG		72,698	KG	3,152	23.08	707,245	KG	0.66
September	103,272	KG	1,981	52.13	1,288,091	KG	1,159,282	KG		115,692	KG	2,811	41.16	822,937	KG	0.71
October	85,068	KG	1,938	43.89	1,373,159	KG	1,235,843	KG		137,826	KG	2,604	52.93	960,763	KG	0.78
November	122,971	KG	2,391	51.43	1,496,129	KG	1,346,517	KG		78,083	KG	2,559	30.51	1,038,846	KG	0.77
December	63,817	KG	1,570	40.65	1,559,947	KG	1,403,952	KG		176,886	KG	2,321	76.21	1,215,732	KG	0.87
	1,559,947	KG	30,572	51.03						1,215,732	KG	24,862	48.90			

* kolona koeficijent prikazuje omjer planirane i ostvarene potrošnje (koeficijent ostvarenja plana)

1 tCM - tona crne metalurgije

2 CGT - crna gros tona

3 ES - efektivni sati

[About](#)

[About](#)

3. IIS BURIN - EKOLOŠKO ZBRINJAVANJE OTPADA

3.1. Proces zbrinjavanja otpada

Zakon o otpadu određuje postupak gospodarskih tvrtki u radu i postupanju s otpadom. Taj postupak mora obuhvatiti procese skupljanja i zbrinjavanja otpada te evidenciju cijelokupne propisane dokumentacije.

Proces započinje skupljanjem nastalog otpada u privremena skladišta. Prema Pravilniku¹ u tom trenutku započinje evidentiranje ONTO obrasca² sa unosom nastale količine otpada u tonama. Nakon što se skupi dovoljna količina, otpad preuzima ovlašteni prijevoznik te ga odvozi sakupljaču otpada. Sakupljač preuzima otpad te ga proslijedi na uporabu i/ili zbrinjavanje ovlaštenim osobama. Svako preuzimanje otpada od ovlaštenih osoba mora biti popraćeno odgovarajućim tipom pratećeg lista³. Tu je navedena količina otpada u kilogramima te svi sudionici u procesu zbrinjavanja.

Po završetku procesa u kojem je otpad zbrinut prateći list se dostavlja nadležnim tijelima u županiji i Agenciji za zaštitu okoliša (AZO).

Modul Ekološko zbrinjavanje otpada nudi mogućnost vođenja potrebne dokumentacije i štampanja pratećih listova po organizacijskim jedinicama za dvije vrste korisnika:

1. Korisnici koji imaju privremena skladišta otpada,
2. Korisnici koji ne odlažu otpad u skladišta već ga odmah po preuzimanju predaju sakupljaču.

U prvom slučaju korisnici evidentiraju svaki ulaz otpada u skladište. Kada se skupi dovoljna količina otpada za odvoz pozivaju sakupljača i evidentiraju izlaznu količinu otpada. Korisnici koji nemaju skladište gdje bi skladištili prikupljeni otpad odmah po preuzimanju otpad proslijeduju sakupljaču. U tom slučaju evidentira se istodobno jedan ulaz otpada i jedan izlaz.

3.2. Zakonski propisani podaci

Kako bi započeli sa radom u aplikaciji inicijalno su popunjeni šifrarnici sa zakonski propisanim vrijednostima iz Kataloga otpada⁴. Šifrarnici koji su zajednički za cijelo društvo su:

- agregatna stanja otpada
- načini pakiranja/prikupljanja otpada
- djelatnosti i procesi nastanka otpada
- H - oznake⁵
- vrste prijevoza
- postupci uporabe i zbrinjavanja

1 Pravilnik o gospodarenju otpadom NN 23/07

2 ONTO obrazac ili očeviđnik o nastanku i tijeku otpada sadrži podatke o vrsti otpada, količini i mjestu nastanka, načinu i mjestu skladištenja, obrađivanja i odlaganja otpada

3 Prateći list je zakonski propisan obrazac iz Narodnih Novina

4 Uredba o izmjenama i dopunama uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada NN39/2009

5 Karakteristike otpada koje ga čine opasnim navedene u II Prilogu Uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada NN50/2005

Vrijednosti iz ovih šifrarnika parametriziraju aplikaciju na nivou društva te se protežu kroz cijelu aplikaciju. Kako bi se rad u aplikaciji dodatno pojednostavio, kreirani su i slijedeći šifrarnici: ključni brojevi i ovlaštene osobe za postupanje s otpadom.

Ključni br.	Naziv otpada	K/F	B	T	O	St.	Pos. kat.
01 01 01	otpad od iskopavanja metalnih mineralnih sirovina	☐	☐	☐	☐	A	
01 01 02	otpad od iskopavanja nemetalnih mineralnih sirovina	☐	☐	☐	☐	A	
01 03 04*	kisela jalovina od prerade sulfidne rude	☐	☐	☐	☐	A	
01 03 05*	ostala jalovina koja sadrži opasne tvari	☐	☐	☐	☐	A	

AG. STANJE	PAKIRANJE	H - OZNAKA	Propisani postupci uporabe
☒ Krutina ☐ Tekući mulj ☐ Tekućina ☐ Prah ☐ Ostalo	☐ Rasuto ☐ Posude (do 1m3) ☐ Plastične vrećice ☐ Spremniči ☐ Cisterne ☒ Ostalo	☐ H1 ☐ H4 ☐ H8 ☐ H12 ☐ H2 ☐ H5 ☐ H9 ☐ H13 ☐ H3 A ☐ H6 ☐ H10 ☐ H14 ☐ H3 B ☐ H7 ☐ H11 ☐ H15	☐ R 1 ☐ R 7 ☐ R ☐

Tip pratećeg lista	PL-NOMO - prateći list za neopasniji/nertni otpad
DJELATNOSTI I PROCESI NASTANKA OTPADA	
01 00 00	otpad koji nastaje kod istraživanja i kopanja ruda, iskopavanja i drobljenja kamenja i od fizičkog i kemijskog obrađivanja ruda
01 01	otpad od iskopavanja mineralnih sirovina

Slika 4: Popis ključnih brojeva iz Kataloga otpada (NN39/2009)

Budući da većina korisnika postupa sa nekoliko uvijek istih ključnih brojeva otpada omogućeno je da na nivou cijelog društva u šifrarnicima tim ključnim brojevima pridružimo vrijednosti zajedničkih šifrarnika. Te veze vrijede za cijelo društvo. Jednom definirane u šifrarniku preuzimaju se u ONTO obrazac gdje se mogu i mijenjati.

Brodogradilište posluje sa velikim brojem partnera među kojima su i osobe ovlaštene za postupanje s otpadom. Ove podatke potrebno je svaki puta pisati u prateći list. Kako korisnik ne bi svaki puta morao pretraživati veliki broj partnera iz liste vrijednosti kreiran je šifrarnik koji omogućava korisniku da određenim partnerima koji sudjeluju u procesu zbrinjavanja pridodijeli odgovarajuću ulogu.

EKF_00010 - Popis partnera sa ovlastima u postupanju s otpadom

Brodogradilište d.d.

Društvo	1	ULJANIK Brodogradilište, d.d.
Šifra	Naziv	Proizvođač
000010	ULJANIK BRODOGRADILIŠTE D.D.	Sakupljač
		Oporabitelj
		Prijevoznik
		Posrednik
		Skladištar
		Obradivač
		Zbrinjavatelj

Slika 5: Osobe ovlaštene za postupanje s otpadom

3.3. ONTO - Očeviđnik o nastanku i tijeku otpada

U proizvodnom procesu nastaje određena količina otpada. Ukoliko ta količina nije dovoljna da popuni kamion za odvoz otpada, proizvođač ju treba skladištiti u privremenom skladištu. Budući da proizvođač u svakom trenutku mora imati točnu količinu otpada koju skladišti, svaki ulazak otpada u skladište mora biti evidentiran u Očeviđniku o nastanku i tijeku otpada - ONTO.

Aplikacija omogućava vođenje očeviđnika za isti ključni broj za različite organizacijske jedinice, a podaci za ulaz i izlaz su filtrirani po godinama na prethodnu i tekuću godinu. Prilikom upisa datuma ulaza automatski se računa zadnje stanje na skladištu kojem se pridodaje novi ulaz.

Određeni ključni brojevi otpada spadaju u posebne kategorije te je za njih propisano vođenje očeviđnika za posebne kategorije. U aplikaciji je implementirana funkcionalnost automatskog vođenja dokumentacije za posebne kategorije na način da se u ekranu za ONTO evidenciju postavi indikator na potrebnu vrijednost (ONTOBA - baterije, ONTOU - otpadna ulja, ONTOG - otpadne gume).

Slika 6: Očevodnik o nastanku i tijeku otpada

U svakom trenutku svaki korisnik može, po potrebi, ispisati unesene podatke u pdf formatu za odabrani period.

OČEVIDNIK O NASTANKU I TIJEKU OTPADA

17.07.2012 10:16

Str 1 od 7

OBJKT	1620	PRODAJA SEKUNDARNIH SIROVINA, VIŠKOVA I RASHODOVANIH OSA					
Djelatnost	Tvrta		Adresa				
SAKUPLJAČ							
PROIZVOĐAČ	ULJANIK BRODOGRADILIŠTE D.D.		Flaciusova 1 52100 PULA				
OPORABA							
PRIJEVOZNIK							
POSREDNIK							
SKLADIŠTENJE							
OBRADA							
ZBRINJAVANJE							
Djelatnost u kojoj je nastao otpad	12 00 00 - Otpad od oblikovanja i površinske fizičko-kemijske obrade metala i plastike						
Proces u kojem je nastao otpad	12 01 - otpad od oblikovanja te fizikalne i mehaničke obrade metala i plastike						
Karakteristike otpada: H oznaka	H1 iz priloga II. Uredbe o kategorijama, vrstama i klasifikaciji otpada s katalogom otpada i listom opasnog otpada (NN 3909)	H4 H5 H6 H7	H8 H9 H10 H11	H12 H13 H14 H15	Postupci uporabe Postupci zbrinjavanja Kondicioniranje i/ili obrada	R4 D1	
Agregatna stanja otpada	☒ Krutina ☐ Tekućina ☐ Ostalo ☐ Tekući muk ☐ Prah				Način pakiranja otpada	☒ Rasuto ☐ Plastične vrećice ☐ Cisterne ☐ Posude (do 1m ³) ☐ Spremnici ☐ Ostalo	
KLJUČNI BROJ I NAZIV OTPADA							
120101 strugotine i opiljci koji sadrže željezo							
Datum	KOLIČINA U TONAMA				KOLIČINA PREDANOG OTPADA U TONAMA		
	Ulaz	Izlaz	Stanje	Skupljanje prijevoz	Oporaba	Zbrinjavanje	Obrada
02.04.2012	4,200	0,000	4,200				
02.04.2012	0,000	4,200	0,000	4,200	4,200 R4	4,200	D1
02.04.2012	2,130	0,000	2,130				
02.04.2012	6,270	0,000	6,270				
02.04.2012	0,000	2,130	0,000	2,130	2,130 R4	2,130	D1
02.04.2012	0,000	6,270	0,000	6,270	6,270 R4	6,270	D1

3.4. Prateći list

Izlaz otpada evidentira se putem točno određenog tipa pratećeg lista. U Brodogradilištu imamo posebnu situaciju za predavanje nastalog otpada sakupljaču. Nemamo vagu stoga nemamo podatak o točnom iznosu količine otpada koja izlazi. Budući da u evidenciji moraju biti navedene točne vrijednosti za određivanje predane količine uzimamo vrijednost određenu na elektronskoj vagi kod sakupljača. Aplikacija u tom slučaju dopušta kreiranje praznog pratećeg lista (na pratećem listu se popunjava sve osim količine otpada u kilogramima).

Radi fleksibilnosti rješenja i mogućnosti primjene u različitim okruženjima dana je mogućnost da se količina upiše odmah prilikom kreiranja novog pratećeg lista.

Svaki novokreirani prateći list dobiva svoj jedinstveni evidencijski broj, a upisom količine i datuma pratećeg lista automatski se kreira odgovarajući izlaz otpada u ONTO te očeviđniku za posebne kategorije ukoliko je korisnik ispravno definirao sve parametre.

Prema potrebama posla aplikacija podržava razliku u evidenciji za dva gore spomenuta tipa korisnika jednostavnim dodjeljivanjem odgovarajućih rola od strane administratora. Pritom je važno napomenuti da je za drugi tip korisnika dovoljno kroz ovaj ekran kreirati prateći list, a aplikacija se dalje brine o automatskom popunjavanju sve ostale potrebne dokumentacije.

Slika 7: Ekran za unos i održavanje pratećih listova

Za potrebe rada velikih proizvođača otpada koji svakodnevno kreiraju veliki broj pratećih listova dodana je opcija kreiranja predložaka. Predložak se radi na nivou ključnog broja i organizacijske jedinice, a prema njima se akcijom sličnoj kopiranju kreiraju stvarni prateći listovi.

The screenshot shows a Windows application window titled "EKF_10004 - Unos/štampanje pratećih listova". The window is for "Brodogradilište d.d." and displays a table of waste codes (Evidencijski broj) and their details (Ključni broj, Kol. otpada, JM, Količina u M3, Datum, OJ). A specific row is selected with the value "030105". Below the table, there are fields for "Naziv otpada" (piljevina, strugotine, otpaci od rezanja drva, drvo, otpaci dasaka i furnira, koji nisu navedeni poglavljima), "Reg. oznaka" (PL-NO/NO - Prateći list za neopasni/inertni otpad), and "Odgovorna osoba" (Ted Weidlich). On the left, there are checkboxes for "AG. STANJE" (Krutina, Tekući mulj, Tekućina, Prah, Ostalo). In the center, there are checkboxes for "PAKIRANJE" (Rasuto, Posude (do 1m3), Plastične vrećice, Spremnici, Cisterne, Ostalo). On the right, there are checkboxes for "H - OZNAKA" (H1-H15). At the bottom, there are radio buttons for "PL-NO/IO", "PL-Oo", "PL-Ko", and "Svi PRL", and a checked checkbox for "Obrasci". Buttons at the bottom include "DFKSO", "Kreiraj PRL", "Ispis", "Detalji", and "ONTO".

Slika 8: Predlošci za kreiranje pratećih listova

Određene vrste otpada posjeduju svojstva koja su štetna za okoliš. U slučaju zbrinjavanja takve vrste otpada, prilikom njegova prijevoza, osim pratećeg lista potrebno je priložiti i deklaraciju o fizikalnim i kemijskim svojstvima otpada ili DFKSO. Svaki put kada korisnik kreira prateći list ima opciju kreiranja i DFKSO u pdf obliku.

DEKLARACIJA O FIZIKALNIM I KEMIJSKIM SVOJSTVIMA OTPADA

I. PODACI O PROIZVOĐAČU / POSJEDNIKU OTPADA									
Naziv proizvođača/ posjednika		ULJANIK BRODOGRADILIŠTE D.D.							
Djelatnost / podskupina		☐ 3 ☐ 5 ☐ 1 ☐ 1 ☐ 1 ☐ 1							
Adresa: Ulica i broj: Naselje		Flaciusova 1 Pula		Grad/Opcina Županija		Pula Istarska			
Matični broj MBS		0 4 0 0 1 8 6 2 2							
Redni broj tehnološke jedinice		1 8							
Kontakt osoba/e-mail		Ivan.Djurovic@uljanik.hr							
Telefon/fax		5 / 3 6 8 /							
II. PODACI O OTPADU									
1.	Naziv prema katalogu sukladno posebnom propisu (NN 03/09) ZAULJENI MULJEVI OD ODRŽAVANJA UREĐAJA I OPREME								
	Ključni broj otpada	0 5 0 1 0 6 *	Količina	kg					
2.	Djelatnost nastanka otpada 05 00 00 OTPAD OD PRERADE NAFTE, PROČIŠĆAVANJA PRIRODNOG PLINA I PIROLITIČKE OBRADE UGLJENA								
3.	Proces nastanka otpada 05 01 OTPAD OD PRERADE NAFTE								
4.	Opis otpada (ime i kemijski sastav svih komponenti, koncentracija, pih itd.) uključivo sigurnosno tehnički list za opasne tvari koje su sastavni dio opasnog otpadada OTPAD OD PRERADE NAFTE								

U _____ datum _____

Osoba odgovorna za točnost podataka

Rukovoditelj

Ivan Đurović, dipling.
ime i prezime

M P.

ime i prezime

potpis

potpis

Slika 9: Deklaracija o fizikalnim i kemijskim svojstvima otpada

Osim same evidencije jedan od koraka u procesu zbrinjavanja otpada je štampanje pratećih listova na zakonski propisane obrasce iz Narodnih Novina u 6 kopija. Ova funkcionalnost omogućena je kroz aplikaciju uz uvjet da korisnik ima na raspolaganju matrični printer.

4. ZAKLJUČAK

Danas kada smo upoznati sa štetnim čimbenicima na okoliš te znamo da je očuvanje okoliša od iznimne važnosti za čovjeka potrebno je u svim aspektima života ponašati se u skladu sa mjerama očuvanja okoliša.

Kako onečišćenje okoliša poprima sve veće razmjere ekologija je postala jedna od top tema u svijetu. Najvećim onečišćivačima smatraju se velike proizvodne tvrtke koje su veliki potrošači prirodnih energenata i proizvođači velikih količina opasnog i neopasnog otpada.

Brodogradilište Uljanik, kao veliki potrošač energenata i proizvođač otpada, u svom poslovnom procesu polaze veliku pažnju na očuvanje okoliša na način da teži racionalizaciji potrošnje energenata i zbrinjavanju otpada na propisani način. U cilju konstantnog unapređenja i poboljšanja poslovnog procesa donijeta je odluka o uvođenju programske podrške u procesu očuvanja okoliša.

Uvođenjem opisanog rješenja dobili smo automatizirani sustav za brže i jednostavnije procesiranje zahtijevanih podataka. Podacima se jednostavno pristupa i raspoloživi su svim korisnicima unutar Brodogradilišta ovisno o njihovim ovlaštenjima.

Na taj način smo postigli konzistentnost-točnost podataka, smanjenje mogućnosti pogrešaka te sveukupno podigli efikasnost i produktivnost poslovnog procesa.